શાળા સલામતી સપ્તાહ આયોજન ફાઈલ

Disaster Management

તારીખ : થી સુધી

- શાળાનું નામ : -મોટાકરણપુરા પ્રાથમિક શાળા
- કેન્દ્રવતી શાળા :-દેત્રોજ તાલુકા શાળા
- તાલુકો :- દેત્રોજ-રામપુરા
- જિલ્લો :-અમદાવાદ
- સ્થાપના :- 10-07-2023
- શૈક્ષણિક વર્ષ :- 2023-24

તારીખ :

☐ આપતી, જોખમ, અસુરક્ષિતતાની સમજ આપવી.

☐ શાળા આપતિ વ્યવસ્થાપન પ્લાન અંગેની સમજ આપવી.

કટોકટી વ્યવસ્થાપનએ આફત અથવા અંણધારી આપતી લાવી શકે તેવા જાન - માલ હાનિકર્તા જોખમોથી સંગઠનની અતિ મહત્વની કયામતોનું રક્ષણ કરવા માટે તથા તેમના આયોજીત જીવનકાળ પૂરતી તે ચાલુ રહે તેની ચોકસાઇ રાખવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતી વ્યૂહાત્મક સંગઠન કીય વ્યવસ્થાપન પ્રક્રિયાઓ સાથે કામ પાર પાડતા આંતર વિદ્યાકીય ક્ષેત્રનું વર્ગીય નામ છે. આ અસ્કયામતો ને કાં તો જીવિત માણસો, નિર્જીવ વસ્તુઓ, સાંસ્કૃતિક અથવા આર્થિક એમ વિભાગવામાં આવે છે .

જોખમ ઘટાડવાના પ્રયાસોએ જોખમોને આપત્તિમાં વિકસિત થતાં રોકવાના અથવા આપત્તિની અસરોને ઘટાડવા માટેના પ્રયત્નો છે . જોખમ ઘટાડવાનો આ તબક્કો અન્ય તબક્કાઓ કરતા એ રીતે જુદો પડે છે કે તે જોખમ ઘટાડવા અથવા સંપૂર્ણપણે દૂર કરવા લાંબાગાળાના પગલાઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.

તારીખ :

☐ પૂર અને વાવાઝોડા જેવી આપત્તિઓ અંગે જાગૃતિ કેળવવી.

☐ બિન માળખાકીય જોખમોને જાણવા અને નિવારણની સમજ આપવી.

કુદરતી વિનાશએ કુદરતી વિપતિ (ઉદાહરણ તરીકે : પુર, ભયંકર , વાવાઝોડુ, જ્વાળામુખી ફાટી નીકળવો, ધરતીકંપ અથવા ભેખડનું ધસી પડવું) ની અસર છે . જે પર્યાવરણને અસર કરે છે અને નાણાકીય, પર્યાવરણીય અને માનવ નુકસાનમાં પરિણમે છે. વિનાશને કારણે થતા નુકસાનનો આધાર વસ્તીની વિનાશ સામે ટકી શકવાની કે તેનાથી રક્ષણ મેળવવાની ક્ષમતા પર આધારિત છે.

આ પ્રકારની સમજણ એકસૂત્રમાં રજૂ કરી શકાય : “ જ્યારે આકસ્મિત ઘટના સામે લાચારી આવે ત્યારે વિનાશ સર્જાય છે. “

ઘટનાઓ માનવીઓની સામેલગીરી વિના સામાન્ય રીતે નુકસાનકારક અથવા વિનાશકારી હોતી નથી.

□ વાવાઝોડું (**cyclone**)

□ વાવાઝોડા પહેલાની તૈયારી :

- □ રહેઠાણની મજબૂતીની ખાતરી કરી લો અને બાંધકામને લગતી ક્ષતિઓ દૂર કરો.
- □ સમાચારો અને ચેતવણીઓ સતત સાંભળવા રહો.
- □ આપના રેડીયો સેટને ચાલું હાલતમાં રાખો , ચકાસી લો.
- □ સ્થાનિક અધિકારીઓના સતત સંપર્કમાં રહેવા પ્રયત્ન કરો.
- □ ઢોર-ઢાંખરને ખૂટા થી છુટા કરી રાખો.
- □ માછીમારોને દરિયામાં જવું નહીં, બોટ સલામત સ્થળે લાંગરવી .
- □ અગરિયાઓએ સલામત સ્થળે ખસી જવું .
- □ આશ્રય લઈ શકાય તેવા ઉંચા સ્થળો ધ્યાનમાં રાખો.
- □ સુકો નાસ્તો , પાણી , ધાબળા, કપડા અને પ્રાથમિક સારવારની કીટ સાથે રાખો.
- □ અગત્યના ટેલીફોન નંબર હાથ વગા રાખો.

□ વાવાઝોડા દરમ્યાન :

- □ જર્જરિત મકાન કે વૃક્ષ નીચે આશરે ન લેવા માટે સમજ આપવી.
- □ રેડિયો પર સમાચાર સાંભળતા રહો અને સૂચનાઓનો અમલ કરો.
- □ વાવાઝોડા સમયે બહાર નીકળવાનું સાહસ કરવું નહીં.
- □ વાવાઝોડાના સમયે રેલ મુસાફરી કે દરિયાઈ મુસાફરી હિતાવહ નથી.
- □ વીજ પ્રવાહ તથા ગેસ કનેક્શન બંધ કરી દેવા સલાહ આપવી.
- □ દરિયા નજીક, ઝાડ નીચે કે વીજળીના થાંભલા કે લાઈટની નજીક ઊભા રહેશો નહીં.
- □ વીજળીના થાંભલાથી દૂર રહેવા સલાહ આપવી.
- □ માછીમારોને દરિયામાં જતા રોકવા અને હોડીઓ સલામત સ્થળે રાખવી.
- □ અગરિયાઓએ અગરો છોડી સલામત સ્થળે આશ્રય લેવો.
- □ ખોટી અથવા અધૂરી જાણકારી વાળી માહિતી અર્થાત અફવા ફેલાવતી અટકાવો , આધારભૂત સૂચનાઓને અનુસરો.

□ વાવાઝોડા બાદ :

- □ બચાવ કામગીરી માટે ફાયર બ્રિગેડ, પોલીસ, મ્યુનિસિપાલિટી કંટ્રોલ રૂમ તથા તમામ અધિકારીઓની મદદ લેવી.
- □ અસરગ્રસ્તોની મદદ કરવી, બચાવ કરવો , સલામત સ્થળે લઈ જવા.
- □ જરૂર પડે તબીબી સારવાર તાત્કાલીક મળી રહે તેવી વ્યવસ્થા કરવી.
- □ ભારત સરકારશ્રીના હવામાન ખાતા તરફથી મળતી આગાહીઓને અનુસરવું તથા સતત સંપર્કમાં રહેવું.

- અસરગ્રસ્તોને જરૂરી મદદ ઉપલબ્ધ કરાવવી.

તારીખ :

- આગ, ભૂકંપ અને માર્ગ અકસ્માત જેવી આપત્તિઓ અંગે જાગૃતિ કેળવવી.
- આ આપત્તિઓને જાણવા અને તેના નિવારણની સમજ આપવી.

- કુદરતી વિપત્તિ ક્યારે પણ અભેદતા ધરાવતા વિસ્તારોમાં કુદરતી વિનાશમા પરિણામ છે નહીં. ઉદાહરણ તરીકે : વસ્તી વિનાના વિસ્તારમાં મજબૂત ધરતીકંપ કુદરતી શબ્દ સતત વિવાદાસ્પદ રહ્યો છે.
- કુદરતી વિપત્તિએ એવી ઘટનાનું જોખમ છે જેની લોકો અથવા પર્યાવરણ પર નકારાત્મક અસર થશે, મોટા ભાગની કુદરતી વિપત્તિ સંબંધિત છે. ઉદાહરણ તરીકે : ધરતીકંપએ સુનામીમાં પરિણમી શકે છે.
- ધરતીકંપએ પૃથ્વીના ઉપરના ખડકના સ્તરનું આકસ્મિક હલન-ચલનનું પરિણામ છે . ધરતીકંપ જમીનની અંદર ઉત્પત્તિનું પોઇન્ટ ધરાવે છે જેને " ફોકસ" કહેવાય છે . સપાટી પર ફોકસની ઉપર પોઈન્ટ હોય છે જેને " એપીસેન્ટર " (ઉત્પત્તિ સ્થાન)કહેવાય છે.
- જોખમ ઘટાડવાનું એક ઉદાહરણ એ જોખમ પ્રત્યે ખુલ્લી હોય તેવી મિલકત જેમકે આગ લાગી હોય કે ભૂસખલન અથવા જમીન બેસી જાય તેવા વિસ્તારોમાં આવેલી મિલકત ખરીદવાનું ટાળવું એ હોઈ શકે છે.
- દ્વિચક્રી વાહન લઈને આવતા વિદ્યાર્થીઓ, વાલીઓ, શિક્ષકો, નાગરિકો હેલ્મેટ પહેરીને જ આવે, ચાલીને આવતા બાળકો તથા નાગરિકો ઝીબ્રા ક્રોસીંગ થી જ રસ્તો ઓળંગે તેઓ આગ્રહ રાખીએ .

તારીખ :

ચિત્ર સ્પર્ધાનું આયોજન

ક્રમ	વિદ્યાર્થીનું નામ	ધોરણ	ક્રમ	વિદ્યાર્થીનું નામ	ધોરણ

તારીખ :

વક્તૃત્વ સ્પર્ધાનું આયોજન

ક્રમ	વિદ્યાર્થીનું નામ	ધોરણ	ક્રમ	વિદ્યાર્થીનું નામ	ધોરણ

□ કુદરતી આપત્તિઓના નિવારણની સમજ :

- શાળામાં રહેલા જોખમકારક અને અસુરક્ષિત કબાટો , પુસ્તકો, tv, કોમ્પ્યુટર, ટેબલો , ખુરશીઓ વગેરે વર્ગમાં સલામત છે કે નહીં તે જાણી લેવું જો સલામત ન હોય તો યોગ્ય કાર્યવાહી કરી સુરક્ષિત કરવું.
- શાળામાં આવતી આપતીઓ અંગે બાળકોને જાગૃત કરવા અને તેના નિવારણ માટે શું કરી શકાય અને શું ન કરાય તેની સમજ આપવી.
- ચોમાસા દરમિયાન વર્ગખંડના પંખા કે બલ્બની સ્વીચો કઈ રીતે બંધ કરવી કે ચાલુ કરવી તેની સમજ આપવી.
- પૂર જેવી પરિસ્થિતિમાં ઊંચાણવાળી જગ્યાએ જરૂરી પ્રાથમિક સાધન - સામગ્રી લઇ જતા રહેવું તે અંગેની વિસ્તારથી સમજ આપવી.
- વાવાઝોડા જેવી આપતિ સમયે મજબૂત અને સુવિધાયુક્ત મકાનનો આશરો લઇ અગાઉથી જ પ્રાથમિક જરૂરી સામગ્રી લઈ સલામત સ્થળે ખસી જવું તે અંગેની સમજ .
- શાળા માં આગ લાગે તે નિવારણ માટે બાળકોને શાળાના અગ્નિ શામક સાધનોનો પરિચય, તેનો ઉપયોગ અને તેની જાળવણી માટેની સમજ આપવી.
- ભૂકંપ જેવી કુદરતી આપતિ સમયે પોતાનો બચાવ કરવા માટે બાળકો કઈ કઈ બાબતોનો આશરો લઇ શકે તેની સમજ કેળવવી જેમ કે માથા પર હાથ રાખી ઘૂંટણિયે પડી બેન્ચીસ નીચે જતા રહેવું અથવા ખૂણામાં માથા પર દર રાખી ઊભા રહી જવું જેવી બાબતોની સમજ કેળવી શકાય.
- માર્ગ અકસ્માતને ટાળવા માટે હંમેશા રસ્તો ઓળંગતા વખતે ઝીબ્રા ક્રોસીંગ થી જ રસ્તો ઓળંગવો એ અંગેની સમજ કેળવી શકાય અને જરૂર જણાય તો ઝીબ્રા ક્રોસિંગના નમૂનાઓ બાળકો ને બતાવી શકાય.
- કોઈને ઈલેક્ટ્રીક સોટ લાગે ત્યારે કઈ રીતે તેના શરીર પર પંપીંગ કરાય તેની સમજ આપવી.
- કોઈને સર્પ કરડે તો કઈ રીતે પાટો બાંધી શકાય તેની સમજ આપવી.
- ચોમાસા દરમિયાન ઈલેક્ટ્રીક થાંભલા થી દૂર રહેવું અને આવા શંકાસ્પદ સ્થળો એ જતા પહેલા સંપૂર્ણ તપાસ કરવી તે અંગેનો ખ્યાલ આપવો.

□ શાળા સલામત સપ્તાહની તસવીરી ઝલક